

KOPER • Letošnji jubilant Edelman Jurinčič se je na Pogovoru o branju sprehodil od Boršta in Izole do Ankarana, poezije in spominov

Junci, ribiči in poet v trdi, dišeči Istri

“Naša beseda nima več prave družbene moči. Želim si, da bi pesniki in pisatelji segli do ljudi, jim prinesli nekaj lepega z opevanjem narave, ljubezni, takšnih in drugačnih odnosov med ljudmi,” je na večeru v nizu Pogovor o branju dejal letošnji jubilant Edelman Jurinčič (1952) in se v dobro obiskanem foajeju Gledališča Koper zahvalil vsem, ki so prišli po ... nekaj lepega.

• ANDRAŽ GOMBAČ

Že kot otrok in mladostnik je **Edelman Jurinčič** veliko bral, v rodnem Borštu ob pomajkanju električne tudi ob luninem soju, živel je v svojem svetu in tu pa tam po vasi ujel oceno, da “ta ne bo za motiko”. Njegov послuh za besede je prvi opazil osnovnošolski učitelj **Marjan Tomšič** in ga spodbujal k ustvarjanju. V Stavbenikovem tovarniškem glasilu je objavil svojo prvo pesem, naslovljeno *Kmet*.

Šasoma se je oblikoval izstopajoč, svojski pesnik in tudi pripovednik Istre, kakor ga je med pogovorom prejšnji torek označila njegova sobesednica

Jasna Čebron, ki še pomni, kako je mladenič v vojaški uniformi pred pol stoletja med bralke in bralce prišel s prevencem, izdanim v posebni zbirki *Pesniški list* pri koprski Lipi in Založništvu tržaškega tiska. Pesnik, ki je ravno služil vojaški rok v Bovcu, je prejel pismo, v katerem mu je kolega **Marko Kravos** ponudil izdajo šopka pesmi: “Povabilo me je presenetilo. Zakaj pa jaz, sem se spraševal. Potem ko sem dobil dva dneva dopusta, sem doma v eni noči napisal vse pesmi in jih poslal Marku.”

Po izidu *Pesniškega lista* si je šel s presrečno mamo v Trst kupit obleko. Lire zanjo je Kravos na uredništvu odstrel kar iz

Edelman Jurinčič je z Jasno Čebron pretekel pol stoletja svoje pesniške poti in 35 let revije Fontana.

sarsko šolo, diplomiral na Pedagoški akademiji v Kopru in se udomil v Ankaranu.

V slogi je moč, verjame, zato tudi knjige rad izdaja v soavtorstvu; z **Aleksijem Pregarjem** je zbirkovo *Zemlja - zemljica* (2001), prav tako z njim in z **Ismetom Bekričem**, **Davidom Terčonom** in **Vido Morakrin-Pauer** *Pet = Cinque* (2006), z **Jožetom Štucinom** *Odhodi - odhodi / Partenze - partenze* (2008), *Apokalipsa* (skrivno razodetje), ki jo je leta 1989 napisal z **Lindo Cotič**, pa ni nikoli uradno izšla, izvod hranijo samo v koprski knjižnici. Za zdaj zadnjo samostojno zbirkovo *Tamariske v laguni časa* je objavil pred petimi leti, pred izidom je nova.

Fontana in Prem

Na koprskem večeru, kjer so njegovim besedam glasove posodili **Irena Urbič**, **Senija Smajlagić** in **Vid Karlošek**, sta Kulturni klub in Slavistično društvo Koper gostila tradicionalno obdarovala s karikaturo iz ateljeja **Lorelle Fermo**, večer pa se je iztekel v osemdesetih letih, ob spominih na začetke *Fontane*, edine slovenske revije za kulturo in literaturo v Istri, na boljše čase Združenja književnikov Primorske in Premskih srečanj v dobi, ko so se literarni kolegi pogosteje družili, drug drugemu brali svoje besede, v veselju vzdružju izmenjavali tako mnena kakor navdih.

Danes srečanje fontanovcev

Danes ob 18. uri bodo na srečanju fontanovcev v Rezidenci Ortus v Ankaranu predstavili 61/62 številko revije *Fontana*. Zbrane bosta nagovorila urednik revije **Edelman Jurinčič** in založnica **Ingrid Celestina** iz koprskega Libriša, počastili bodo tudi 150 let Društva slovenskih pisateljev in 100. obletnico rojstva pesnika Karla Destovnika Kajuha. Zgodovino pisateljskega društva bo orisal njegov podpredsednik **Tone Peršak**, pečat srečanju bodo dodali tudi pisatelji iz Italije in Istre, ki so leta 1989 brali svoje prispevke v podporo slovenski demokraciji.

svoje denarnice, se spominja Jurinčič. Pozabil ni niti spodbudne ocene prvencev, ki jo je Jasna Čebron objavila v *Primorskih novicah*.

Oče, mati, narava

Že spočetka je v skope, zgošcene pesmi lovil Istro, s knjigami pa ni hitel; drugo zbirko *Mladi junci v ritmu jeseni* je izdal šele leta 1986, sledili so *Ribički spevi* (1990), *Istrani* (1991), *Istrijanova molitev* (1993), *Pod Sočergo v maju* (1995) ... “O Istri piše drugače kot drugi,” poudarja Jasna Čebron. “Pri njem ni ne me-

lanholične otožnosti ne povzdigovanja ob občudovanju. Njegova poezija je trda, ostrih ritmov, izbrušena, besedje skrbno izbrano, diši po pelinu, brinu, kostanjih ... Človek je v tej pokrajini molčeč, v molčečnosti pa je veliko gremobe, besa, poniranja.”

Vzrok za tovrstno doživljajanje in ustvarjanje velja, iskat tudi v odnosu s starši. “Oče je bil trd, trmast, nagle jeze. Ni me obravnaval kot otroka, z mano se je obnašal, kot da sem kmet, delavec, ‘žrnadar’, kar me je zelo bremenilo,” se spominja Jurinčič. “Na drugi strani je bila narava, vanjo sem se že tedaj umikal. Njena lepota me je pomirila, obenem pa sem zadaj čutil ruralno, težko življenje, v katero me je silil oče, na drugi strani pa je bila mati s svojo milino.”

Upirl se ni očetovi nerazumi, ljubezni do zemlje, ampak trmastrov vztrajjanju, da mora biti tak tudi sin. Ki pa je bil preveč drugačen, svobodoljuben, da bi se pustil oblikovati kot glina. Otreščino in mladost je deloma preživel tudi v Izoli, ki jo je spoznal še kot pristno ribiško mesto, zadržane, redkobesedne, skrivnostne ribičice je pozneje portretiral v svojih stihih. Končal je poklicno te-

TRST • V Slovensko stalno gledališče vabi Ptičja farma, koprodukcija z Gledališčem Koper

V novi “ptičjekraciji” ima glavno besedo ženska

Ptičja farma, nova koprodukcija Slovenskega stalnega gledališča in Gledališča Koper, je po več zastojih zaradi višjih sil končno zaživel pred gledalcu na prvi, nedeljski predpremieri, druga bo sledila v četrtek, nato pa še petkova tržaška premiera in zatem ponovitve ter 13. maja tudi koprška. “Glasbeno-plesno, družbeno-apolitična, distopično-patriarhalna, atipično-seksistična in ekskluzivno-feministična komedija” in “utopija po Aristogantu” je delo Jere Ivanc v režiji brata Jake Ivanca.

• PRIMORSKI DNEVNIK

Ptičja farma je nastala v želji po pripredbi starogrške komedije, ki naj v posodobljenem stilu ohranja vsebine in tudi nekatere uprizoritvene značilnosti antičnega gledališča. Zato so producenti zaupali režijo **Jaki Ivancu**, besedilo pa **Jeri Ivanc**, letosnji nominiranki za Grumovo nagrado, ki je diplomiiral iz grškega jezika in književnosti, je članica Društva za antične in humanistične študije in ustvarja antično navdahnjene gledališke projekte.

Predstava sloni na Aristofanovi komediji *Ptiči*, prvič uprizorjeni leta 414 pred našim štetjem. Junaka sta atenska meščana, nezadovoljna z življenjem v Atenah, za-

radi česar skleneta skupaj s ptici ustanoviti novo mesto nad oblaki, ki bo prevzelo nadzor nad stiki med ljudmi in bogovi. Položaj novega mesta je zelo ugoden, saj jim omogoča, da zaustavijo dim človeških daritev bogovom, ki so zaradi tega sestradani in prisiljeni sprejeti pogoje voditeljev ptičjega mesta.

Sarkastična analiza z oblakov

Po mnenju avtorice Jere Ivanc so *Ptiči* kritika atenskega kolonializma. Ker je kolonializem že od nekdaj patriarhat, se je odločila, da se posali na račun tako prvega kot drugega, saj je pri obeh na delu izkoriščevalska hierarhija, ki

V petek bo uradna premiera Ptičje farme v Trstu, 13. maja pa še v Koperu.

jo ohranjam vsi, tudi ženske. Glavnega junaka je zamenjala z junakinjo, Pistetajro Prijetelj, ki ptice zmanipulira in “ptičjekracijo” spremeni v nekaj drugega. Večplastna komedija skriva sarkastično analizo usodne dinamike oblasti, ki ponuja vzporednice z današnjim svetom.

Režijo *Ptičje farme* podpisuje avtoričin brat Jaka Ivanc, ki si je tudi zamislil domiselnog scenografijo vabljive kavarne, sredi katere so minuli teden organizatorji priredili predstavitev srečanje. Prav tako so izredno domiselnost kostumi Andreja Vrhovnika, ki tokrat že sodeluje s SSG. Ustvaril

je jato raznovrstnih pisanih ptic, družbo bogov in drugih likov, ki so vizualno učinkoviti in oblečejo tako vlogo kot njen podtekst. Pomemben element predstave je glasba Davorja Hercoga. Med sooblikovalci so še koreograf Miha Krušič, oblikovalec luči Jaka Varmuž, ko-repetitorica Andrejka Možina

in lektor Martin Vrtačnik. V *Ptičji farmi* nastopajo Nikla Petruška Panizon kot Pistetajra Prijetelj, Igor Štamulak kot njen ptičji nasprotnik Terej ter Primož Forte, Mojca Partljič, Živa Selan, Tina Gunzek, Luka Cimpric in Franko Korošec, ki upodobjijo več likov.

Obletnica ustanovitve Dramatičnega društva

Direktor SSG Danijel Malalan je povedal, da predstava sodi med dogodke ob 120. obletnici ustanovitve Dramatičnega društva, predhodnika Slovenskega stalnega gledališča. Direktorica Gledališča Koper Katja Pegan pa je opozorila na težke pogoje, v katerih se je rojevala uprizoritev. Dodala je, da so pristopili razsodno, zavedanjem, da bo *Ptičja farma* vsekakor pravočasno pripravljena. Posebej je poudarila še vlogo sodelovanja med gledališči v skupnem kulturnem prostoru.

V tržaškem gledališču opozarjajo, da v Italiji še vedno veljajo nekateri proticovidni ukrepi, zlasti je obvezno nošenje maske.